

Östersund tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 708
831 28 Östersund

Datum: 2025-08-19
SMHI Dnr: 2025/1723/5.4.1
Er referens: M 2129-25

mmd.ostersund@dom.se

Yttrande över kungörelse - ansökan om moderna miljövillkor för vattenverksamheten vid Över- och Nedertjärn samt vid Holmrådammen, Ånge kommun

SMHI har tagit del av rubricerad kungörelse och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområde hydrologi (enbart ytvatten).

SMHI bedömer att underlaget för föreslagna åtgärder är svårläst, och lämnar synpunkter på några oklarheter.

Uppmätt vattenföring

I *Aktbil 1 – Ansökan*, avsnitt 4 – Grund för yrkandena

”Som minimitappning föreslå flöden som innebär att historisk, uppmätt, lågvattenföring inte riskerar att underskridas”.

Inga uppmätta vattenföringar redovisas i ansökan, endast modellerad vattenföring, både reglerad och naturlig, från SMHIs Vattenwebb samt uppgifter om frivillig minimitappning.

Underskriden sänkingsgräns

I *Aktbil 1 – Ansökan*, avsnitt 5 – Föreslagna villkor

”Rätt ett underskrida sänkingsgränsen då avdunstningen överstiger tillrinningen till sjömagasinet innebär att vattenmängden i sjömagasinet minskar”.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Det är svårt att mäta både tillrinning och avdunstning, vilket innebär att det enda sättet att se när dessa tillfällen inträffar är när sänkningsgränsen redan är uppnådd, inget reglerat flöde ut från magasinet föreligger, men vattenytan i magasinet fortsätter att sjunka under sänkningsgräns. Om vattennivån tillåts sjunka under sänkningsgräns kan det vara svårare att upprätthålla minimivattenföring.

SMHI anser att det bör tydliggöras vad som anses vara viktigast, att inte understiga sänkningsgräns eller att upprätthålla minimivattenföring.

Otydliga måttangivelser

I *Aktbil 1 – Ansökan*, avsnitt 8 – Tekniska data

Regleringsdammen/Holmrådammen uppges ha ett cirka 10 m brett skibord. Det hänvisas till Bilaga 3 och Bilaga 9 för ritning och måttskiss. I Bilaga 3 redovisas ett planerat Thompsonöverfall om 5,75 m, och det antyds att utloppströskeln kan vara bredare vid nivåer över dämningssgränsen DG. I Bilaga 9 finns inga mått angivna för utloppströskel, och övriga dammdelar redovisas med mått i olika skalor.

Skillnader i måttuppgifter mellan bilagor gör det svårt att utläsa hur stor den planerade konstruktionen är tänkt att bli.

Låg modellerad vattenföring

I *Aktbil 3 – Miljöbedömning Täljeån*, avsnitt - Hydrologi

I Figur 3 och Figur 4 redovisas både *Naturlig* och *Stationskorrigerad vattenföring* i samma diagram.

Båda tidsserierna är modellerade av SMHI och det finns skillnader mellan dem. För *Naturlig vattenföring* så har eventuella dammregleringar i modellen ersatts med naturliga, oreglerade, sjöutlopp. För *Stationskorrigerad vattenföring* finns regleringsamplitud och regleringsvolym för både Övertjärn och Nedertjärn inlagda i modellen. Modellen ”reglerar” vattenföringen schematiskt med tämligen konstant tappning under vintersäsong, tappning och påfyllnad av magasin under vårflod, uppskattad minimitappning under sommar samt viss tappning, men framförallt påfyllnad av magasin, under höst.

Den röda linjen, som representerar modellerade reglerade förhållanden år 2022, visar hur vattenföringen i Täljeån skulle kunna sett ut ifall vattenföringen reglerats på det sätt SMHI antagit. Jämfört med övriga linjer i samma figurer ligger den ”reglerade” linjen väsentligt under övrig vattenföring under perioden april till juni/juli.

I texten som följer dras slutsatser om långa perioder av låg vattenföring: ”*I synnerhet 2018 och -22 hade riktigt långa perioder av låg vattenföring. Under sådana förhållanden utgör vattenreglering i Över- och Nedertjärnen möjligheter att upprätthålla åns biologiska liv.*”

SMHI vill understryka att den röda linjen, för år 2022, visar modellerat reglerat förhållande och anser att den inte bör användas som exempel på ett långt naturligt lågflödesförhållande. Dock kan tillräcklig vattenföring under naturliga lågflödesperioder upprätthållas med hjälp av minimitappning.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgs eskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Minimitappning

I *Aktbil 3 – Miljöbedömning Täljeån*. Tabell 2 redovisar karakteristiska flöden baserat på modellerad *Naturlig vattenföring* hämtat för perioden 1991–2020 från SMHIs Vattenwebb. LLQ för Nedertjärn anges till 15 l/s.

I *Aktbil 5 – Provfiske i Nedertjärn*, tabell 2, anges LLQ för samma period och datakälla till 9 l/s.

I *Aktbil 2 – Elfiske i Täljeån*, avsnittet *Uppstr strömfallet*, anges att det sedan ungefär 10 år sedan (2013) sker en frivillig minimitappning på minst 75 l/s ut ur Nedertjärn.

Om minimitappning skett under perioden 2013–2020 så är det de enda historiska lågflöden som noterats i underlagen. Rimligen bör LLQ ligga på detsamma, dvs 75 l/s för Nedertjärn. För Övretjärn är motsvarande frivilliga minimitappning 22 l/s sedan 2013.

Thompsonöverfall

I *Aktbil 4 – Profil på den ursprungliga överfallsdammen vid Holmrå* avsnitt Utloppströskel

Ett Thompsonöverfall med nedre vinkelspets vid sänkningsgräns (174,82 m i RH2000) kommer inte att ge något flöde ut ur Holmrådammen vid vattennivåer under föreslagna sänkningsgräns (+174,82 m).

Vattenwebb

SMHI garanterar inte riktigheten i de uppgifter som tillhandahållna data representerar eller att de kan användas för det ändamål användaren avser. Underlaget ska betraktas som vägledande för samhällets allmänna behov, framtaget med den bakgrundsinformation och metod som varit tillgänglig vid beräkningstillfället. Beräknade vattenflöden och statistik i Vattenwebb beräknas för en så stor mängd punkter att manuell granskning av varje enskild punkt är omöjlig.

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Ola Pettersson.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsplanering

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda